

je kineska državna politika, koja roditelje „savjetuje“ da imaju samo jedno dijete, pa je prisutna praksa prenatalne detekcije spola djeteta, što govori o sklonosti biranju muškog potomka. Rezultat je povećan broj muškaraca u Kini, čak ih je 20 milijuna više nego žena. U nastavku autorica skreće pažnju na ulogu države i državnih institucija po pitanju zdravlja i bolesti svojih građana, te navodi nekoliko zanimljivih primjera sudjelovanja službenih organa u otkrivanju medicinskih skandala. Uz vidljiv trud, autorica nam u ovom poglavlju donosi nazive svih etičkih povjerenstava u zemljama Europske unije, te njihove nadležnosti. Zadnje o čemu poglavlje govori jeste pitanje nove genetičke tehnologije u Republici Hrvatskoj.

Posljednje poglavlje nosi karakterističan naslov *Nova genetička tehnologija izazov bioetičkoj odgovornosti*. Kao nigdje u knjizi, glavna karakteristika ovog dijela je intelektualno-filozofski pristup i način pisanja, uz navođenje stavova poznatih filozofa, a posebno Imanuela Kanta i njegove etike. No, da bi se shvatila Kantova etika, bitno je proučiti i prateća tumačenja. U ovom djelu, autorica se odlučila na Hans Jonasovo tumačenje, te u svrhu toga navodi njegove citate i zaključke. Kategorički imperativi koje je postavio Kant su etička načela i obavezuju svaki etički subjekt. Kriзом savremene znanosti započinje opća zabrinutost, jer naučnost gubi prvotnu svrhu i dodir sa izvornim određenjem. „Nema ničega lošeg u napredovanju znanosti, ali je nužno da paralelno s napretkom postoji filozofijsko stajalište koje razjašnjava put znanosti.“ (Rinčić, str. 131.) Ukoliko ne bude postojao ovaj paralelni sistem, posljedice neće biti uništenje, nego i samouništenje svijeta i svega što na njemu egzistira, a čovječanstvo nema pravo na samoubojstvo. Kroz jedno filozofijsko izlaganje, autorica pohvalno donosi zaključak da je prauzor svakoj odgovornosti, odgovornost čovjeka za čovjeka, a to u biti znači odgovornost za život. Svaki čovjek ima nepisanu odgovornost za život drugog čovjeka i to je najveća svrha naše egzistencije na zemlji. Novi imperativ kao određenje nove etike podrazumijeva da se život čovječanstva nikada ne smije staviti na kocku, čak ni pod cijenu vlastitoga. Scijentizam i pozitivizam kao dvije prevladavajuće ideologije ne mogu ponuditi odgovore na sveopću krizu savremenog društva, stoga su etička istraživanja postala nužna. Kao posljedica toga uočavamo nastanak i razvoj pojedinih vrsta etike; ekološka i biomedicinska etika, metaetika, etika odgovornosti, hermeneutička etika i slično. Cilj koji nam zadaje etika odgovornosti jeste spremnost na žrtvu i odricanje u svrhu očuvanja cjelokupne egzistencije.

Ovo djelo nesumnjivo može poslužiti studentima humanističkih znanosti, osobito studentima Fakulteta islamskih nauka pri izučavanju tema koje se obrađuju unutar modula na diplomskim studijama iz *Savremenih fikšskih tema* ili pak, *Savremenih akaidskih tema*. S druge strane, itekako može poslužiti postdiplomcima istog fakulteta, osobito pri bavljenju tematikom iz modula *Šerijat u savremenim društvima*. Osim studentima Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu, također, veoma dobro može poslužiti vjeroučiteljima koji predaju islamski vjeronauk u srednjim školama, jer je po planu i programu koji je donijela Vjersko prosvjetna služba Rijasetu islamske zajednice, u vjeronauk je uvrštena i problematika iz bioetike. Nažalost, na našem jeziku ne postoji dovoljno kvalitetno štivo koje može poslužiti vjeroučiteljima, pa je zato ova knjiga nesumnjivo mnogo korisna profesorima vjeronauke u našoj zemlji.

Knjigu je objavila izdavačka kuća Pergamena iz Zagreba 2007 godine, a sastoji se od 190 stranica teksta i 176 podnožnih napomena. Knjiga je izdata u posebnoj ediciji koja nosi znakovit naslov *Bioetika*. Također, u ovoj ediciji izašla su i djela naših najznačajnijih bioetičara poput djela; *Etika i bioetika*, profesora Ante Čovića, ili pak djelo profesorice Nade Gosić, *Bioetičke perspektive*. Najtoplije ju preporučamo našem čitateljstvu.

Šejla MUJIĆ,
Orhan JAŠIĆ,

KAD BI KOSTI MOGLE GOVORITI

Kad bi kosti mogle govoriti: kazivanja o genocidu i zločinima nad Bošnjacima 1992.-1995., Salih Smajlović, El-Kalem i "Preporod", Sarajevo, 2011. godine, Format: B5, Str: 305

U aprilu 2011. godine u izdanju „El-kalema“ i „Preporoda“, odštampana je knjiga „Kad bi kosti mogle govoriti“ - kazivanja o zločinima i genocidu nad Bošnjacima 1992-1995. autora Saliha Smajlovića. Ovih dana doživjela svoje drugo, dopunjeno izdanje

Knjiga je štampana u tvrdom povezu, na 285. stranica, sa 120 fotografija u koloru i sadrži 67 različitih kazivanja o zločinima počinjenih nad Bošnjacima. Tu su kazivanja dviju majki, Nazije Beganović iz Đulića kod Zvornika i Have Tatarević iz Zecova kod Prijedora, kojima su četnici ubili po šestericu sinova i muževu.

U knjizi su i potresna svjedočanstva o stradanju šestočlane porodice Hasiba ef. Ramića, imama u Semizovcu kod Sarajeva, koga četnici ubiše 1993. godine, sa suprugom i četvero djece, ubijajući prvo djecu pred roditeljima, a potom oca i majku.

Sva ova kazivanja tokom rata, a i kasnije, sakupio je Salih Smajlović, dugogodišnji novinar Preporoda, koji je o ovoj temi pisao iz svih krajeva naše zemlje. U knjizi su također uvršteni izvještaji sa identifikacija ubijenih, iskopavanja ostataka tijela šehida iz masovnih grobnica i dženaza šehidima.

Recenzenti knjige, doc. dr. Fikret Bećirović, uposlenik Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava i Šefko Hodžić, poznati novinar i publicista, istakli su da knjiga predstavlja veliki literarnoznanstveni doprinos u rasvjetljavanju istine o tragediji bošnjačkog naroda, odnosno da je to jedinstvena knjiga o genocidu nad Bošnjacima.

Knjiga „Kad bi kosti mogle govoriti“ dobro doći i onima koji nisu zapamtili rat, jer će i iz nje doznati kakve su zločine dušmani počinili nad Bošnjacima.

Knjiga ima za cilj da opomene, kako se zločini i genocid nebi ponovili.

Svi tekstovi u knjizi „Kad bi kosti mogle govoriti“, objavljeni su u Preporodu, a u knjizi su stavljeni hronološkim redom, kako su objavljivani. Ni na jedan tekst ili rečenicu, nije stavljena primjedba ili demanti tako da se dotični tekstovi u kojima ima na hiljade imena smatraju vjerodostojnom dokumentacijom.

Promocije knjige, kojih je do sada bilo 15, od Kaimijinih dana u Zvorniku, Ajvatovice u D. Vakufu, Sarajevu, Zagrebu, Ključu, Bratuncu, Bugojnu, Kalesiji, Tuzli, Visokom, Goraždu, Kaknju i drugim mjestima, izazvale su veliko zanimanje i postoji mogućnost njihovog održavanja i u drugim mjestima.

Kada je ova knjiga u aprilu 2011. godine izašla iz štampe, ni njen autor niti izdavači iz „El-Kalema“ i „Preporoda“, nisu pretpostavljali da će ona kod čitalačke publike naići na tako veliko zanimanje i da će tiraž od hiljadu primjeraka za ovo nekoliko mjeseci biti distribuiran.

Zbog toga je ovih dana odštampano drugo izdanje knjige, u tiražu od 500 primjeraka. Dopunjeno je sa šest novih tekstova hronološki uvrštenih na kraju knjige.

Amir ZIMIĆ